EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 24.5.2023
COM(2023) 617 final

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reformem Maďarska na rok 2023 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Maďarska z roku 2023

{SWD(2023) 617 final}

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reforem Maďarska na rok 2023 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Maďarska z roku 2023

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik[1], a zejména na čl. 9 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy[2], a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241[3], kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost. Nástroj pro oživení a odolnost poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný EU. V souladu s prioritami evropského semestru přispívá k hospodářskému a sociálnímu oživení a k provádění udržitelných reforem a investic, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Pomáhá rovněž posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci EU a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv. Maximální finanční příspěvek na členský stát v rámci Nástroje pro oživení a odolnost byl dne 30. června 2022 aktualizován v souladu s čl. 11 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241.

---

1 Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

2 Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.

3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

(2) Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu 2023[4], jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2023. Priority analýzy v rámci čtyř rozměrů konkurenceschopné udržitelnosti potvrdila 23. března 2023 Evropská rada. Dne 22. listopadu 2022 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 také zprávu mechanismu varování 2023, ve které je Maďarsko uvedeno mezi členskými státy, jež by mohly být postiženy nerovnováhami nebo by u nich takové postižení mohlo hrozit a u nichž bude zapotřebí hloubkový přezkum. Komise taktéž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, které Rada přijala dne 16. května 2023, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2023, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv a kterou Rada přijala dne 13. března 2023.

(3) Třebaže ekonomiky EU vykazují pozoruhodnou odolnost, stále na ně negativně dopadá geopolitická situace. Evropská unie pevně stojí při Ukrajině a její agenda hospodářské a sociální politiky se zároveň zaměřuje na snižování negativního dopadu energetických otřesů na zranitelné domácnosti i podniky v krátkodobém horizontu a na pokračování dosavadní práce na zelené a digitální transformaci, podpoře udržitelného a inkluzivního růstu, ochraně makroekonomické stability a zvyšování odolnosti ve střednědobém horizontu. Silně se také soustřeďuje na zvyšování konkurenceschopnosti a produktivity EU.

(4) Dne 1. února 2023 vydala Komise sdělení *„Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi“*[5], jehož záměrem je posílit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi a podpořit rychlý přechod ke klimatické neutralitě. Plán doplňuje pokračující úsilí v rámci Zelené dohody pro Evropu a plánu REPowerEU. Cílem plánu je vytvořit příznivější prostředí, aby se zvýšila unijní výrobní kapacita u technologií a produktů s nulovými čistými emisemi nezbytných ke splnění ambiciózních cílů EU v oblasti klimatu a byl zajištěn přístup k relevantním kritickým surovinám, mimo jiné prostřednictvím diverzifikovaného zajišťování zdrojů, patřičného využívání geologických zdrojů v členských státech a maximální recyklace surovin. Plán se opírá o čtyři pilíře: předvídatelné a zjednodušené právní prostředí, rychlejší přístup k financování, zlepšování dovedností a otevřený obchod pro odolné dodavatelské řetězce. Dne 16. března 2023 pak Komise vydala sdělení *„Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“*[6], jež je postaveno na devíti vzájemně se posilujících stimulech a jeho cílem je vytvoření regulačního rámce, který bude podporovat růst. Sdělení vytyčuje politické priority, které se soustředí na aktivní zajišťování strukturálních zlepšení, dobře zacílených investic a regulačních opatření, aby byly EU a její členské státy v dlouhodobém výhledu konkurenceschopné. Níže uvedená doporučení pomáhají tyto priority řešit.

(5) V roce 2023 se evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik nadále vyvíjí v souladu s prováděním Nástroje pro oživení a odolnost. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány řeší veškerá relevantní doporučení pro jednotlivé země vydaná v posledních letech nebo jejich významnou část. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019, 2020 a 2022 zůstávají stejně relevantní i pro plány pro oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241.

---

4 COM(2022) 780 final.
5 COM(2023) 62 final.
6 COM(2023) 168 final.

(6) Nařízení o plánu REPowerEU[7] přijaté dne 27. února 2023 má za cíl rychle ukončit závislost EU na dovozu fosilních paliv z Ruska. To přispěje k energetické bezpečnosti a diverzifikaci dodávek energií v EU a povede k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, k zvýšení kapacity pro ukládání energie a k zlepšení energetické účinnosti. Nařízení členským státům umožňuje doplnit do národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů plánu REPowerEU. Zmíněné reformy a investice také pomohou zvýšit konkurenceschopnost unijního průmyslu s nulovými čistými emisemi, o které usiluje Průmyslový plán Zelené dohody pro věk s nulovými čistými emisemi, a plnit doporučení pro jednotlivé země, která souvisejí s energetikou a byla členským státům vydána v roce 2022 a případně v roce 2023. Nařízení o plánu REPowerEU zavádí novou kategorii nevratné finanční podpory, která je členským státům k dispozici na financování nových reforem a investic souvisejících s energetikou v rámci jejich plánů pro oživení a odolnost.

(7) Dne 8. března 2023 přijala Komise sdělení poskytující pokyny v oblasti fiskální politiky na rok 2024. Jeho cílem je podpořit přípravu programů stability a konvergenčních programů členských států a posílit tím koordinaci politik[8]. Komise v něm vzpomenula, že na konci roku 2023 bude deaktivována obecná úniková doložka Paktu o stabilitě a růstu. Pro roky 2023–2024 vyzvala k fiskálním politikám, které zajistí střednědobou udržitelnost dluhu a udržitelným způsobem zvýší potenciální růst. Členské státy byly vyzvány, aby ve svých programech stability a konvergenčních programech z roku 2023 nastínily, jak jejich fiskální plány zajistí dodržení referenční hodnoty pro schodek ve výši 3 % HDP a věrohodné a trvalé snížení dluhu nebo udržení dluhu na obezřetné úrovni ve střednědobém horizontu. Komise vybídla členské státy, aby postupně ukončily vnitrostátní fiskální opatření, která zavedly na ochranu domácností a podniků v souvislosti s prudkým zdražením energií, a začaly u těch nejméně cílených. Uvedla, že pokud by bylo nutné podpůrná opatření prodloužit kvůli novým energetickým tlakům, měly by je členské státy zaměřit mnohem lépe než v minulosti na zranitelné domácnosti a podniky. Fiskální doporučení budou podle Komise kvantifikovaná, diferencovaná a formulovaná na základě čistých primárních výdajů, jak je navrženo v jejím sdělení o směrech pro reformu rámce správy ekonomických záležitostí EU[9]. Na základě doporučení Komise by všechny členské státy měly i nadále chránit investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné využívání prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost i z dalších fondů EU, a to zejména s ohledem na zelenou a digitální transformaci a cíle odolnosti. Komise uvedla, že v souladu se stávajícími právními předpisy navrhne Radě, aby postupy při nadměrném schodku na základě porušení referenční hodnoty schodku zahájila na jaře 2024 na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023.

(8) Dne 26. dubna 2023 předložila Komise legislativní návrhy na provedení komplexní reformy pravidel EU pro správu ekonomických záležitostí. Hlavním cílem návrhů je posílit udržitelnost veřejného dluhu a podpořit udržitelný a inkluzivní růst ve všech členských státech prostřednictvím reforem a investic. Návrhy mají za cíl poskytnout členským státům větší kontrolu nad koncipováním jejich střednědobých plánů a

[7] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES (Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1).

[8] Sdělení Komise Radě: pokyny v oblasti fiskální politiky na rok 2024 (8.3.2023, COM(2023) 141 final).

[9] COM(2022) 583 final.

zároveň zavést přísnější režim prosazování, aby se zajistilo, že budou plnit závazky přijaté ve svých střednědobých fiskálně-strukturálních plánech. Cílem je dokončit legislativní činnost v roce 2023.

(9) Dne 11. května 2021 předložilo Maďarsko Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 15. prosince 2022 přijala Rada rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Maďarska[10]. Uvolnění splátek je podmíněno rozhodnutím Komise přijatým v souladu s čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, že Maďarsko uspokojivě splnilo příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.

(10) Dne 2. května 2023 předložilo Maďarsko svůj národní program reforem na rok 2023 a svůj konvergenční program z roku 2023 v souladu s čl. 8 odst. 1 nařízení (ES) č. 1466/97. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány společně. V souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241 zohledňuje národní program reforem na rok 2023 rovněž zprávy, které Maďarsko dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při plnění svého plánu pro oživení a odolnost.

(11) Dne 24. května 2023 zveřejnila Komise zprávu o Maďarsku[11] pro rok 2023. Posoudila pokrok, který Maďarsko učinilo při plnění příslušných doporučení, jež pro něj přijala Rada v letech 2019 až 2022, a zhodnotila, jak Maďarsko provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Maďarsku poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a na nové a vznikající výzvy. Posoudila rovněž pokrok Maďarska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů EU v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

(12) Komise v případě Maďarska provedla hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011 a dne 24. května 2023 zveřejnila jeho výsledky[12]. Dospěla k závěru, že se Maďarsko potýká s makroekonomickými nerovnováhami. Zejména slabiny související s velmi silnými cenovými tlaky a potřebami externího a veřejného financování se zhoršily a jsou značné. Inflace výrazně vzrostla a dosud se nezačala viditelně snižovat. Pokud by inflace zůstala vysoká po delší dobu, oslabila by tím nákladovou konkurenceschopnost a mohla by vést ke zvýšení nákladů na financování. Vysoký schodek běžného účtu se v roce 2022 výrazně zvýšil v důsledku vyšších cen energií a zvýšil se i krátkodobý vnější dluh. Zlepšení běžného účtu v letošním a příštím roce závisí na očekávaném dalším zmírnění cen energií, nicméně se předpovídá, že schodek běžného účtu nebude ani v období 2023–2024 zanedbatelný. Pro dynamiku běžného účtu je důležitá vysoká energetická náročnost ekonomiky. Schodek veřejných financí je vysoký, politickými reakcemi na pandemii a energetickou krizi byl způsoben jen částečně a představuje velkou část vnějších úvěrů ekonomiky. Poměr veřejného dluhu k HDP se díky výraznému růstu nominálního

[10] Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 15. prosince 2022 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Maďarska (ST 15447/22; ST 15447/22 ADD 1).

[11] SWD(2023) 617 final.

[12] SWD(2023) 639 final.

HDP snížil, což však může být ohroženo zpomalením hospodářské činnosti a přetrvávajícím vysokým schodkem. Náklady na státní úvěry se od roku 2021 zvýšily a vláda čelí rostoucímu úrokovému zatížení, přičemž splatnost dluhu je stále poměrně nízká. Ceny bytových nemovitostí se během pěti let zdvojnásobily, ale koncem roku 2022 se růst cen zastavil. Pravděpodobnost výrazného poklesu nominálních cen se však při nízkém zadlužení domácností a také vzhledem k současnému vysokému inflačnímu prostředí zdá být omezená. Nesrovnalosti v politikách zjištěné slabiny ještě prohloubily. Pro zajištění fiskální a vnější udržitelnosti a pro ukotvení očekávání je zásadní účinná koordinace a jasné vymezení makroekonomických politik, které se opírají o silný institucionální politický rámec. Očekává se, že včasné a úplné provedení strukturálních reforem obsažených v maďarském plánu pro oživení a odolnost pomůže snížit makroekonomickou zranitelnost a ve střednědobém horizontu podpoří růst a korekci.

(13) Na základě údajů potvrzených Eurostatem[13] se schodek veřejných financí Maďarska snížil ze 7,1 % HDP v roce 2021 na 6,2 % v roce 2022, zatímco veřejný dluh klesl ze 76,6 % HDP na konci roku 2021 na 73,3 % na konci roku 2022. Dne 24. května 2023 zveřejnila Komise zprávu podle čl. 126 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie[14]; tato zpráva se zabývala rozpočtovou situací Maďarska, neboť jeho schodek veřejných financí překročil v roce 2022 referenční hodnotu 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě. Zpráva dospěla k závěru, že kritérium schodku není splněno. V souladu se sdělením ze dne 8. března 2023[15] Komise na jaře 2023 nenavrhla zahájit nové postupy při nadměrném schodku; naopak uvedla, že navrhne Radě, aby postupy při nadměrném schodku na základě porušení referenční hodnoty schodku zahájila na jaře 2024 na základě výsledků plnění rozpočtu za rok 2023. Maďarsko by tuto skutečnost mělo zohlednit při plnění svého rozpočtu na rok 2023 a při přípravě rozpočtu na rok 2024.

(14) Na saldo veřejných financí dopadají opatření fiskální politiky, která byla přijata ke zmírnění hospodářských a sociálních důsledků růstu cen energií. V roce 2022 mezi tato opatření snižující příjmy patřilo snížení spotřebních daní z pohonných hmot, zatímco tato opatření zvyšující výdaje zahrnovala dotace podnikům veřejných služeb na ztráty vzniklé v důsledku stropů cen energie pro domácnosti a podpůrné programy pro energeticky náročné společnosti. Náklady na tato opatření byly částečně kompenzovány novými daněmi z neočekávaných zisků výrobců a dodavatelů energie, konkrétně dočasnou daní z rozpětí mezi ropou Brent a Urals, dočasnou daní z příjmů dodavatelů energie a dočasným zvýšením těžebních poplatků. Komise odhaduje čisté rozpočtové náklady na tato opatření v roce 2022 na 1,0 % HDP. Na saldo veřejných financí rovněž dopadají rozpočtové náklady na dočasnou ochranu vysídlených osob z Ukrajiny, které se v roce 2022 odhadují na 0,1 % HDP. Odhadované náklady na dočasná mimořádná opatření v souvislosti s onemocněním COVID-19 zároveň klesly z 1,9 % v roce 2021 na 0,1 % HDP v roce 2022.

(15) V doporučení ze dne 18. června 2021 Rada Maďarsku[16] doporučila, aby v roce 2022 udržovalo podpůrné nastavení fiskální politiky, včetně impulsu dodaného Nástrojem pro oživení a odolnost, a aby zachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů.

---

13 Eurostat – Euroindikátory, 47/2023, 21.4.2023.

14 COM(2023) 631 final, 24.5.2023.

15 COM(2023) 141 final, 8.3.2023.

16 Doporučení Rady ze dne 18. června 2021, kterým se vydává stanovisko Rady k programu stability Maďarska z roku 2021 (Úř. věst. C 304, 29.7.2021, s. 78).

(16) Podle odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky[17] v roce 2022 podpůrné ve výši –0,4 % HDP, jak doporučuje Rada. V souladu s doporučením Rady Maďarsko nadále podporovalo oživení investicemi, které mají být financovány z Nástroje pro oživení a odolnost. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších fondů EU činily v roce 2022 celkem 1,5 % HDP (2,1 % HDP v roce 2021). Pokles výdajů financovaných z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších fondů EU v roce 2022 byl způsoben nižším čerpáním evropských strukturálních a investičních fondů. Příspěvek investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky[18] bude mít utlumující povahu a bude činit 0,2 procentního bodu. V rozporu s doporučením Rady Maďarsko proto nezachovalo investice financované z vnitrostátních zdrojů. Zároveň příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení nových opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky měl utlumující povahu a činil 0,6 procentního bodu. Maďarsko proto mělo růst běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů dostatečně pod kontrolou.

(17) Makroekonomický scénář, z něhož rozpočtové projekce konvergenčního programu vycházejí, je příznivý. Vláda předpokládá, že reálný HDP vzroste v roce 2023 o 1,5 % a v roce 2024 o 4,0 %. Pro srovnání, jarní prognóza Komise z roku 2023 předpokládá nižší růst reálného HDP ve výši 0,5 % v roce 2023 a 2,8 % v roce 2024, zejména v důsledku očekávaného nižšího růstu soukromé spotřeby způsobené nižším očekávaným růstem nominálních mezd a mírně vyšší mírou nezaměstnanosti. Komise rovněž předpokládá nižší růst veřejné spotřeby a čistého vývozu. Růst nominálního HDP předpokládaný v prognóze Komise je v horizontu prognózy nižší v důsledku nižšího očekávaného růstu HDP a deflátoru HDP.

(18) Vláda ve svém konvergenčním programu z roku 2023 očekává, že se poměr schodku veřejných financí v roce 2023 sníží na 3,9 % HDP. Pokles v roce 2023 odráží zejména vyšší daňové příjmy způsobené vysokou inflací a dočasnými neočekávanými zisky a odvětvovými daněmi, které se v roce 2023 odhadují na 1,5 % HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl podle projekcí v programu snížit ze 73,3 % na konci roku 2022 na 69,7 % na konci roku 2023. Jarní prognóza Komise z roku 2023 předpokládá v roce 2023 schodek veřejných financí ve výši 4,0 % HDP. To je v souladu se schodkem předpokládaným v konvergenčním programu. Jarní prognóza Komise z roku 2023 očekává vyšší poměr veřejného dluhu k HDP, a to ve výši 70,7 % na konci roku 2023. Rozdíl je způsoben nižším růstem HDP a deflátorem HDP v prognóze Komise.

(19) Očekává se, že na saldo veřejných financí budou v roce 2023 nadále dopadat opatření přijatá ke zmírnění hospodářských a sociálních důsledků růstu cen energií. Sestávají z opatření prodloužených z roku 2022, zejména dotací podnikům veřejných služeb na ztráty vzniklé v důsledku zastropování cen energie pro domácnosti a podpůrných programů pro energeticky náročné společnosti. Náklady na tato opatření jsou i nadále

---

17 Nastavení fiskální politiky se poměřuje jako změna primárních výdajů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů), s vyloučením dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19, ale se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU, ve vztahu ke střednědobému potenciálnímu růstu. Další podrobnosti viz rámeček 1 ve fiskálních statistických tabulkách.

18 Příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů měl expanzivní povahu a činil 1,7 procentního bodu HDP, což je dáno dopadem nákupu zásob plynu zvláštním subjektem zařazeným do veřejné správy.

částečně kompenzovány daněmi z neočekávaných zisků dodavatelů energie. S přihlédnutím k těmto příjmům se v jarní prognóze Komise z roku 2023 předpokládá, že čisté rozpočtové náklady na podpůrná opatření budou v roce 2023 činit 1,2 % HDP[19]. Zdá se, že opatření v roce 2023 jsou zaměřena na nejzranitelnější domácnosti nebo podniky a většina z nich nezachovává v plném rozsahu cenový signál ke snížení poptávky po energii a zvýšení energetické účinnosti. V důsledku toho se při posuzování souladu s doporučením pro rok 2023 nezohledňují žádná cílená podpůrná opatření.

(20) Dne 12. července 2022 Komise doporučila[20] Maďarsku přijmout opatření, kterými by v roce 2023 zajistilo, aby byl růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v souladu s celkově neutrálním nastavením fiskální politiky[21], a bralo přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Maďarsko by se mělo připravit na přizpůsobování běžných výdajů vyvíjející se situaci. Maďarsku bylo též doporučeno rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie.

(21) V jarní prognóze Komise z roku 2023 se předpokládá, že nastavení fiskální politiky bude v roce 2023 v kontextu vysoké inflace utlumující (+4,2 % HDP). To navazuje na expanzivní nastavení fiskální politiky v roce 2022 (–0,4 % HDP). Předpokládá se, že příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky bude mít v roce 2023 utlumující povahu a bude činit 2,2 % HDP. Tudíž lze říci, že předpokládaný růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů je v souladu s doporučením Rady. Předpokládá se, že výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších fondů EU budou v roce 2023 činit 2,3 % HDP, zatímco u příspěvku investic financovaných z vnitrostátních zdrojů k nastavení fiskální politiky se předpokládá, že bude mít utlumující povahu a bude činit 0,6 procentního bodu. [22] Maďarsko proto plánuje, že bude financovat dodatečné investice prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU, ačkoli se nepředpokládá, že zachová investice financované z vnitrostátních zdrojů. Plánuje financovat veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti, jako je rozvoj elektrizační soustavy, modernizace příměstských železnic, podpora využívání solárních panelů domácnostmi, poskytování notebooků žákům na nižších středních školách a digitalizační opatření v oblasti zdravotní péče, které jsou financovány z Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších fondů EU.

---

19 Číselné údaje představují výši ročních rozpočtových nákladů na opatření, mimo jiné v oblasti běžných příjmů a výdajů a – je-li to relevantní – kapitálových výdajů.

20 Doporučení Rady ze dne 12. července 2022 k národnímu programu reforem Maďarska na rok 2022 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Maďarska z roku 2022 (Úř. věst. C 334.17, 12.7.2022, s. 136).

21 Podle jarní prognózy Komise z roku 2023 se střednědobý (desetiletý průměrný) růst potenciálního produktu Maďarska, který se používá k měření nastavení fiskální politiky, odhaduje na 16,6 % v nominálním vyjádření.

22 Předpokládá se, že příspěvek ostatních kapitálových výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů bude mít utlumující povahu a dosáhne 2,2 procentního bodu HDP. Velký pokles ostatních kapitálových výdajů v roce 2023 souvisí s velkým dopadem nákupu zásob plynu zvláštním vládním subjektem zařazeným do veřejné správy v roce 2022.

(22) Podle konvergenčního programu by měl schodek veřejných financí v roce 2024 klesnout na 2,9 % HDP. Pokles v roce 2024 odráží zejména významné snížení podílu veřejných výdajů na HDP, zejména pokud jde o tvorbu hrubého fixního kapitálu, mezispotřebu a náhrady zaměstnancům. Poměr veřejného dluhu k HDP by měl podle projekcí v programu na konci roku 2024 klesnout na 66,7 %. Jarní prognóza Komise z roku 2023 předpokládá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky schodek veřejných financí ve výši 4,4 % HDP v roce 2024. Tento schodek je vyšší než schodek předpokládaný v programu, a to zejména v důsledku vyšších předpokládaných výdajů na tvorbu hrubého fixního kapitálu v souladu s nedávnými trendy a vyšší mezispotřeby způsobené přetrvávajícími inflačními tlaky. Jarní prognóza Komise z roku 2023 očekává vyšší poměr veřejného dluhu k HDP, a to ve výši 71,1 % na konci roku 2024.

(23) Konvergenční program předpokládá postupné ukončení některých podpůrných opatření v oblasti energetiky v roce 2024. Komise v současné době předpokládá čisté náklady na podpůrná opatření v oblasti energetiky ve výši 0,4 % HDP v roce 2024 oproti 1,2 % HDP v roce 2023. Tyto odhady vycházejí z předpokladu, že nedojde k opětovnému zvýšení cen energií. Zdá se, že podpůrná opatření v oblasti energetiky, která mají v současnosti zůstat v platnosti i v roce 2024, nejsou zaměřena na zranitelné domácnosti nebo podniky. Nezachovávají v plném rozsahu cenový signál ke snížení poptávky po energii a zvýšení energetické účinnosti.

(24) Nařízení Rady (ES) č. 1466/97 vyzývá k ročnímu zlepšení strukturálního rozpočtového salda směrem ke střednědobému cíli o doporučenou hodnotu 0,5 % HDP[23]. S ohledem na udržitelnost veřejných financí[24] a potřebu snížit schodek pod referenční hodnotu 3 % HDP by bylo vhodné zlepšit na rok 2024 strukturální saldo alespoň o 0,5 % HDP. K dosažení tohoto zlepšení by neměl růst čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů[25] v roce 2024 překročit 4,4 %, jak je uvedeno v tomto doporučení. To rovněž přispěje ke snížení jádrové inflace, která je výrazně nad průměrem EU a která by v případě přetrvávání mohla vést ke ztrátě konkurenceschopnosti, a k ochraně vnější pozice.

Zároveň by měla být postupně ukončována zbývající podpůrná opatření v oblasti energetiky (v současné době odhadována Komisí na 1,2 % HDP v roce 2023) v závislosti na vývoji na trhu s energií, přičemž ukončování by mělo začít od nejméně cílených opatření, a související úspory by měly být použity ke snížení schodku veřejných financí. Na základě odhadů Komise by to vedlo k nižšímu růstu čistých primárních výdajů, než je doporučeno pro rok 2024.

(25) Za předpokladu nezměněné politiky jarní prognóza Komise z roku 2023 předpokládá, že čisté primární výdaje financované z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 porostou o 7,0 %, což je více než doporučená míra růstu. Korekce předpokládaná v prognóze

---

[23] Srov. článek 5 nařízení Rady (ES) č. 1466/97, který rovněž vyžaduje korekci ve výši více než 0,5 % HDP u členských států s veřejným dluhem přesahujícím 60 % HDP nebo s výraznějšími riziky pro udržitelnost dluhu.

[24] Komise odhadla, že Maďarsko bude potřebovat průměrné roční zvýšení strukturálního primárního salda vyjádřené jako podíl HDP o 0,9 procentního bodu, aby dosáhlo věrohodného snížení dluhu nebo zajistilo, že veřejný dluh zůstane ve střednědobém horizontu na obezřetné úrovni. Tento odhad vycházel z podzimní prognózy Komise z roku 2022. Výchozím bodem pro tento odhad byl předpovídaný schodek veřejných financí a veřejný dluh v roce 2024, který předpokládal zrušení podpůrných opatření v oblasti energetiky v roce 2024.

[25] Čisté primární výdaje jsou definovány jako výdaje financované z vnitrostátních zdrojů bez započtení diskrečních příjmových opatření a bez úrokových výdajů a cyklických výdajů v nezaměstnanosti.

Komise je nižší než úspory plynoucí z postupného úplného ukončení podpůrných opatření v oblasti energetiky, což je způsobeno zvýšenými výdaji na mezispotřebu a tvorbu hrubého fixního kapitálu a očekávaným postupným ukončením dočasných daní z neočekávaných zisků a odvětvových daní.

(26) Podle programu se očekává, že veřejné investice se sníží z 5,1 % HDP v roce 2023 na 3,7 % HDP v roce 2024. Nižší investice odrážejí nižší investice financované z vnitrostátních zdrojů a nižší investice financované EU.

(27) Konvergenční program nastiňuje střednědobý fiskální vývoj do roku 2027. Podle programu by měl schodek veřejných financí postupně klesat na 1,9 % HDP v roce 2025, 1,4 % v roce 2026 a 0,9 % v roce 2027. Očekává se tedy, že schodek veřejných financí zůstane v horizontu programu pod úrovní 3 % HDP. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl podle projekcí v programu snížit z 66,7 % na konci roku 2024 na 56,3 % do konce roku 2027.

(28) Měnová a fiskální politika a politika hospodářského rozvoje reagovaly na nedávné hospodářské problémy nekoordinovaně, čímž oslabily účinnost celkové politické reakce. Měnová politika se začala zpřísňovat v roce 2021, ale fiskální expanze pokračovala až do začátku roku 2022. Cílem několika dočasných politických opatření zavedených od roku 2021 bylo necíleně zachovat kupní sílu domácností prostřednictvím stropů pro ceny a úrokové sazby a fiskálně nákladných energetických dotací. Byly zavedeny cenové stropy pro pohonné hmoty a některé základní potraviny. Byly zavedeny stropy pro úrokové sazby u hypoték s proměnlivou úrokovou sazbou, úvěrů malým a středním podnikům, některých studentských půjček a velkých bankovních vkladů. Platnost většiny z nich uplyne v roce 2023. Náklady na tato opatření nesou většinou společnosti a finanční sektor, a to prostřednictvím snížených příjmů a vyšších nepřímých daní, a jejich rušivé účinky přispěly k nižší domácí výrobě a vyšším cenám výrobků, na které se stropy přímo nevztahují. Byly také překážkou pro přizpůsobení poptávky novému ekonomickému prostředí. Politiky hospodářského rozvoje se spoléhaly na programy dotovaných úvěrů, které podnikům pomáhají přizpůsobit se ekonomickým šokům. V únoru 2023 byl zahájen rozsáhlý režim dotovaných úvěrů s pevnými úrokovými sazbami na podporu společností, které čelí rostoucím nákladům na energii. Stropy pro ceny a úrokové sazby a dotované úvěry působily proti snahám měnové politiky o snížení inflace, mimo jiné tím, že snižovaly účinnost nástrojů centrální banky. Evropská centrální banka zjistila, že provádění účinné měnové politiky brání některá regulační opatření, včetně stropů pro sazby u bankovních vkladů[26].

(29) Nedostatky v plánování a plnění rozpočtu zvýšily zvýhodnění expanzivní tendence fiskální politiky, a přispěly tak k mnoha současným makroekonomickým problémům Maďarska. Od roku 2016 se z důvodu velmi brzkého přijetí ročních rozpočtů snížila kvalita makroekonomických a rozpočtových prognóz. Různá pravidla rozpočtové flexibility a velké rozpočtové rezervy umožnily vyšší diskreční výdaje, což zhoršilo procykličnost fiskální politiky. Rozhodnutí o výdajích ad hoc byla často přijímána na konci rozpočtového roku nebo byla přijímána vládními nařízeními v průběhu roku bez odpovídajícího parlamentního dohledu a veřejných konzultací, čímž se snížila

[26] Stanovisko Evropské centrální banky ze dne 26. dubna 2023 k omezení převoditelnosti diskontních směnek vydaných Magyar Nemzeti Bank a k prodloužení stropu pro úrokové sazby (CON/2023/10). (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023AB0010&qid=1682527131068).

transparentnost rozpočtu. Vnitrostátní fiskální rámec nezabránil vysokým schodkům veřejných financí v důsledku nedostatků v koncepci vnitrostátních fiskálních pravidel, včetně pravidel o zadlužení s procyklickými rysy, slabého prosazování střednědobého rozpočtového plánování, které je dále narušeno zvláštními ustanoveními „stavu ohrožení“, a omezené úlohy a zdrojů fiskální rady. Omezený mandát a zdroje fiskální rady omezují její účinnost při řízení veřejných diskuzí o fiskálních otázkách.

(30) Ceny bytových nemovitostí v Maďarsku v posledních deseti letech výrazně vzrostly, nabídka bydlení je však i nadále omezená. K nedávnému nárůstu cen přispěly nedostatečně cílené subvenční programy na nákup bydlení, které jsou k dispozici i domácnostem s vyššími příjmy, které již obydlí vlastní. Podobně necílené jsou i dotace na výstavbu bydlení, včetně grantů, dotovaných úvěrů a zvýhodněných sazeb DPH.

(31) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) a s přílohou V kritériem 2.2 nařízení (EU) 2021/241 zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. V souladu s čl. 14 odst. 6 nařízení (EU) 2021/241 vyjádřilo Maďarsko svůj záměr požádat o dodatečnou úvěrovou podporu v rámci Nástroje pro oživení a odolnost ve výši 6 600 000 000 EUR. Vzhledem k dočasné povaze Nástroje pro oživení a odolnost, který je v platnosti do roku 2026, je zásadní, aby se při provádění plánu postupovalo rychle. Stejně důležité je, aby Maďarsko zajistilo odpovídající správní kapacitu pro splnění závazků stanovených v plánu. Rychlé začlenění nové kapitoly REPowerEU do plánu pro oživení a odolnost umožní financovat další reformy a investice na podporu strategických cílů Maďarska v oblasti energetiky a zelené transformace. Pro úspěšné provádění plánu pro oživení a odolnost i dalších hospodářských politik a politik zaměstnanosti, které jdou nad rámec plánu, je i nadále důležité systematické zapojování místních a regionálních orgánů, sociálních partnerů a dalších příslušných zúčastněných stran, aby měla celková politická agenda širokou podporu. Vzhledem k pozdnímu přijetí maďarského plánu pro oživení a odolnost v prosinci 2022 se jeho provádění výrazně zpozdilo. Rychlé a soustavné provádění plánu by vyžadovalo splnění 27 milníků souvisejících s posílením nezávislosti soudnictví a zajištěním ochrany finančních zájmů Unie. Dokud nebudou tyto milníky v plném rozsahu a správně provedeny, nebude možné v rámci plánu provést žádnou platbu. Maďarsku je v rámci programu REPowerEU přidělen grant ve výši 701,6 milionu EUR. Maďarsko plánuje využít grant REPowerEU a další úvěr na investice související s energetikou.

(32) Programové dokumenty Maďarska v rámci politiky soudržnosti schválila Komise v roce 2022. Rychlé provádění programů v rámci politiky soudržnosti komplementárně k plánu pro oživení a odolnost a v synergii s ním, včetně kapitoly REPowerEU, má v Maďarsku zásadní význam pro dosažení zelené a digitální transformace, zvýšení hospodářské a sociální odolnosti a zajištění vyváženého územního rozvoje.

(33) Kromě hospodářských a sociálních výzev, jimiž se zabývá plán pro oživení a odolnost, čelí Maďarsko řadě dalších výzev souvislosti s chudobou a hospodářskou soutěží na trhu práce v oblasti služeb a energetiky.

(34) Ačkoli se celkové ukazatele chudoby v posledním desetiletí zlepšily, relativní situace některých znevýhodněných skupin, jako jsou domácnosti s nízkými příjmy, děti, osoby se zdravotním postižením, Romové a lidé žijící v odlehlých venkovských oblastech, se zhoršila. Míra závažné materiální a sociální deprivace je jedna z nejvyšších v EU, přičemž mezi jednotlivými regiony existují značné rozdíly. Zvláště vysoká je u dětí a Romů. Znevýhodněné skupiny se potýkají s obtížemi, pokud jde o přístup k odpovídající sociální pomoci, vzdělávání, zdravotní péči a službám při

hledání zaměstnání. Domácnosti bez stabilního příjmu čelí slábnoucí záchranné sociální síti. Daňový systém nepřiměřeně zatěžuje pracovníky s nižšími mzdami. Hlavní zdroje příjmů domácností s nízkými příjmy v posledních deseti letech nedržely krok s životními náklady. Přiměřenost minimálního příjmu je jedna z nejnižších v EU. Nedávné zvýšení cen energií a potravin neúměrně zatěžuje osoby s nízkými příjmy a podpůrná opatření jsou převážně necílená. Nedávná změna právních předpisů v oblasti sociální ochrany snížila odpovědnost státu za poskytování sociální péče.

(35) Celková míra zaměstnanosti je poměrně vysoká, ale některé znevýhodněné skupiny, jako jsou Romové, osoby s nízkou kvalifikací, ženy s pečovatelskými povinnostmi a osoby se zdravotním postižením, mají potíže se vstupem na otevřený trh práce kvůli nedostatkům v oblasti vzdělávání, odborné přípravy, systémů sociální pomoci a podpůrných struktur pro uchazeče o zaměstnání. Rozdíly v míře zaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací, Romů a osob se zdravotním postižením jsou i nadále vysoké. Každá pátá žena, která hledá placené zaměstnání, je vyřazena z trhu práce z důvodu péče o děti nebo o osoby se zdravotním postižením závislé na její pomoci. Dávky a přístup znevýhodněných skupin k účinným aktivním opatřením na trhu práce jsou nedostatečné. Doba pobírání podpory v nezaměstnanosti je tři měsíce, zatímco průměrná doba potřebná k nalezení zaměstnání v roce 2022 činila šestnáct měsíců. Čtyři z deseti registrovaných nezaměstnaných osob nepobírají žádnou podporu. Dlouhá průměrná doba registrace ukazuje na kapacitní problémy ve veřejné službě zaměstnanosti. Podíl uchazečů o zaměstnání s nízkou základní kvalifikací je ve srovnání s celostátním průměrem více než dvojnásobný. Podíl dospělých účastníků na vzdělávání, zejména osob s nízkou kvalifikací a nezaměstnaných, zůstává nízký.

(36) Sociální dialog patří i nadále k nejslabším v EU a v poslední době se dále zhoršil. Hlavní tripartitní orgán slouží především jako fórum pro sdílení informací pro vládu a nemá žádný formální právní rámec, přičemž s výjimkou stanovení minimální mzdy nevede žádný smysluplný dialog. Stále větším problémem je nedostatek učitelů, nová právní ustanovení navíc omezují jejich práva na protestní akce v kolektivním vyjednávání a rozšiřují možnost zaměstnavatelů zpětně propustit učitele, kteří se účastní občanské neposlušnosti na protest proti pracovním podmínkám. Nedávné reformy, které byly zavedeny bez smysluplného dialogu s příslušnými odbory, negativně ovlivnily pracovní podmínky a oslabily sebeprezentaci zdravotnických pracovníků.

(37) V poslední době se na řadě trhů vyskytly případy veřejných zásahů, které oslabily právní jistotu. Tyto zásahy měly tendenci odrazovat od investic EU a zahraničních investic na určitých trzích nebo je omezovat, což v podstatě umožnilo situaci, kdy byly společnosti skupovány státními podniky nebo soukromými firmami s úzkými vazbami na vládu. Vážně ovlivňují zásady jednotného trhu a právního státu[27] a omezují možnosti udržitelného hospodářského růstu. Určité podniky a průmyslová odvětví například čelí diskriminačnímu zacházení prostřednictvím individuálně uzpůsobených daní, cenových stropů a regulací zaváděných v krátké lhůtě a bez předchozí konzultace. Od roku 2020 vláda k zavedení takových opatření využívá také své mimořádné pravomoci v rámci „stavu ohrožení“. Rozpočtové příjmy z odvětvových daní jsou značné. Vláda například nedávno zavedla administrativní cenové stropy a 90% daň ze zisku z výroby cementu a keramických materiálů. Jedná se o odvětví s vysokou mírou zahraničního vlastnictví. V prosinci 2022 vláda náhle zvýšila daň pro

[27] Viz COM(2020) 580 final, s. 1.

pojišťovny a farmaceutické společnosti. Banky byly zatíženy stropem flexibilních hypotečních sazeb, což ovlivnilo jejich schopnost poskytovat úvěry a jejich ziskovost. K vyvíjení nepřiměřeného tlaku na určité společnosti, zejména v maloobchodě a dopravě, byly použity selektivní a svévolné správní kontroly, pokuty a nevydání příslušných povolení. Zdá se, že proti svévolným opatřením orgánů chybí účinná právní ochrana. Maloobchodní odvětví se i nadále potýká s nepředvídatelnými předpisy. Podmínky pro povolení zřízení nebo změny prodejen o ploše nad 400 metrů čtverečních se nezdají být transparentní a dostupnost soudního přezkumu je sporná. Daň z maloobchodního odvětví neúměrně zatěžuje větší společnosti, které nemají sídlo v Maďarsku. Vláda často využívá své pravomoci osvobodit určité transakce od kontroly spojování podniků. Dopad těchto transakcí na hospodářství, hospodářskou soutěž a jednotný trh se neposuzuje. Kritéria pro tyto výjimky nejsou stanovena transparentně a neexistuje žádný formální postup pro napadení těchto kritérií nebo samotného rozhodnutí. V důsledku těchto zásahů se zvýšilo státní nebo státem podporované domácí vlastnictví v bankovnictví, telekomunikacích, veřejných službách, sdělovacích prostředcích a televizním a rozhlasovém vysílání na úkor zahraničního vlastnictví. Na základě oznámení členů vlády lze podobné transakce očekávat v odvětví pojišťovnictví, maloobchodu a dopravy, zejména pokud jde o budapešťské letiště. Snížená přítomnost zahraničního kapitálu a know-how, zejména v odvětvích s vysokou přidanou hodnotou, jako je bankovnictví a telekomunikace, může omezit příležitosti Maďarska k růstu produktivity a inovacím.

(38) Skladbu zdrojů energie v Maďarsku určuje ropa a zemní plyn, přičemž každý z těchto zdrojů se na celkové spotřebě energie podílí zhruba jednou třetinou. Podíl jaderné energie činí 15 % a obnovitelné energie přibližně 14 %. Maďarsko je i nadále silně závislé na dovozu fosilních paliv a jaderné energie z Ruska a jeho snaha zbavit se závislosti na Rusku je pomalá. Dovoz z Ruska pokrývá tři čtvrtiny domácí spotřeby plynu. V roce 2021 podepsalo Maďarsko dlouhodobou dohodu o dodávkách plynu se společností Gazprom a v dubnu 2023 vyjednalo opci na další množství. Snížení závislosti na ruských fosilních palivech bude vyžadovat významná dodatečná opatření, zejména posílení spolupráce se sousedními zeměmi, v případě potřeby i v oblasti infrastruktury, a zajištění přístupu k alternativním zdrojům fosilních paliv. Elektrifikace a plánované investice do energeticky náročných průmyslových odvětví zvýší potřebu výroby elektřiny. Navzdory značnému nárůstu kapacity solární energie v posledních letech je podíl kapacity obnovitelné energie stále jedním z nejnižších v EU. Instalace větrných elektráren byla pozastavena a očekává se, že po odstranění právních omezení bude obnovena. Geotermální energie se využívá nedostatečně. Často se měnící právní prostředí představuje pro rozvoj obnovitelné energie několik problémů. Omezení kapacity elektrizační soustavy navíc vytvářejí významnou překážku pro připojení obnovitelných zdrojů energie k síti a nedostatek flexibilních řešení na straně poptávky a nabídky a omezené možnosti spotřebitelů představují zásadní překážku pro rozvoj výroby čisté elektřiny z obnovitelných zdrojů. Další promarněnou příležitostí k optimalizaci sítě pro další kapacitu obnovitelných zdrojů energie je nedostatečná integrace do vyrovnávacího trhu EU.

(39) Maďarsko má značný potenciál v oblasti energetické účinnosti, zejména v obytných budovách. Spotřeba zemního plynu v Maďarsku klesla v období od srpna 2022 do března 2023 o 20 % ve srovnání s průměrnou spotřebou plynu za stejné období v posledních pěti letech, což je nad rámec cíle snížení o 15 %, a to i díky opatřením ve veřejném sektoru a změně systému stropů cen energií pro domácnosti. Maďarsko se

vyzývá, aby pokračovalo v úsilí o dočasné snížení poptávky po plynu do 31. března 2024[28]. Navzdory těmto nedávným změnám však systém administrativních cen energií stále neumožňuje, aby cenové signály řádně fungovaly a dostatečně motivovaly k úsporám energie. Cenové stropy se uplatňují jednotně pro všechny domácnosti. Domácnosti s vysokými příjmy dotované ceny také využívají a rodiny s nízkými příjmy často žijí v energeticky méně účinných domácnostech. Cílená opatření pro domácnosti s nízkými příjmy by byla účinnější jak z hlediska podpory zranitelných domácností, tak z hlediska úspor energie.

(40) Nedostatek pracovních sil a dovedností v odvětvích a povoláních, která jsou klíčová pro zelenou transformaci, včetně výroby, zavádění a udržování technologií s nulovými čistými emisemi, brzdí přechod na hospodářství s nulovými čistými emisemi. Aby se snížil nedostatek dovedností a podpořilo se začlenění a přerozdělení pracovních sil, jsou zásadně důležité vysoce kvalitní systémy vzdělávání a odborné přípravy, které budou reagovat na měnící se potřeby trhu práce, a cílená opatření pro prohlubování dovedností a změny kvalifikace. Pro zapojení nevyužívané pracovní síly, která je v nabídce, je zapotřebí, aby tato opatření byla přístupná, zejména pro jednotlivce a v odvětvích a regionech, jichž se zelená transformace dotýká nejvíce. V roce 2022 byl v Maďarsku hlášen nedostatek pracovních sil u 31 povolání, která v rámci zelené transformace vyžadují specifické dovednosti nebo znalosti. Zároveň se výrazně snížila účast pracovníků na odborné přípravě v energeticky náročných průmyslových odvětvích, která je nyní pod průměrem EU.

(41) Na základě posouzení Komise přezkoumala Rada konvergenční program z roku 2023 a její stanovisko[29] je promítnuto do níže uvedeného doporučení č. 1.

(42) S ohledem na hloubkový přezkum Komise a na toto posouzení přezkoumala Rada národní program reforem na rok 2023 a konvergenční program z roku 2023. Její doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011 jsou promítnuta do níže uvedeného doporučení (1). Politiky uvedené v doporučení (1) pomáhají řešit slabiny související s velmi silnými cenovými tlaky a potřebami externího a veřejného financování. Doporučení (2) a (4) přispívají k provedení doporučení (1).

DOPORUČUJE Maďarsku v období 2023–2024:

1. Ukončit podpůrná opatření v oblasti energetiky platná do konce roku 2023 a využít související úspory ke snížení schodku veřejných financí. Pokud by obnovení růstu cen energií vyžadovalo podpůrná opatření, zajistit, aby tato opatření byla zaměřena na ochranu zranitelných domácností a podniků a aby byla fiskálně dostupná, a zachovat pobídky k úsporám energie.

   Zajistit obezřetnou fiskální politiku, zejména omezením nominálního nárůstu čistých primárních výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2024 nejvýše na 4,4 %.

   Zachovat veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné čerpání grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU, zejména s cílem podpořit zelenou a digitální transformaci. V období po roce 2024 pokračovat v provádění střednědobé fiskální strategie postupné a udržitelné konsolidace v kombinaci s investicemi a reformami přispívajícími k vyššímu udržitelnému růstu s cílem dosáhnout obezřetné střednědobé fiskální situace.

[28] Nařízení Rady (EU) 2022/1369.

[29] Podle čl. 5 odst. 2 a čl. 9 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1466/97.

Usilovat o účinnou koordinaci a jasné vymezení makroekonomických politik s cílem zajistit fiskální a vnější udržitelnost. Postupně zrušit stropy pro ceny a úrokové sazby s cílem zmírnit rušivé účinky a usnadnit hladkou transmisi měnové politiky. Zaměřit podpůrná opatření v oblasti bydlení na domácnosti s nízkými příjmy. Posílit střednědobý rozpočtový rámec, sladit přípravu ročních rozpočtů s rozpočtovým rokem a omezit volnost při plnění ročních rozpočtů.

2. Urychleně splnit požadované milníky a cíle související s posílením nezávislosti soudnictví a zajištěním ochrany finančních zájmů Unie, aby se umožnilo rychlé a soustavné provádění jeho plánu pro oživení a odolnost. Urychleně dokončit kapitolu REPowerEU, aby bylo možné co nejdříve zahájit její provádění. Pokračovat v urychleném provádění programů politiky soudržnosti v úzkém napojení na plán pro oživení a odolnost a v souladu s tímto plánem.

3. Zlepšit přiměřenost systému sociální pomoci, včetně podpory v nezaměstnanosti. Zlepšit přístup k účinným aktivním opatřením na trhu práce, zejména k možnostem prohlubování dovedností pro nejvíce znevýhodněné skupiny, a zajistit účinný sociální dialog. Zlepšit regulační rámec a hospodářskou soutěž ve službách tím, že se zabrání selektivním a svévolným správním zásahům a používání právních předpisů na míru, které neoprávněně zvýhodňují nebo znevýhodňují určité společnosti, systematickým uplatňováním kontroly hospodářské soutěže na obchodní transakce a omezeným používáním mimořádných opatření na to, co je nezbytně nutné, v souladu se zásadami jednotného trhu a právního státu.

4. Snížit celkovou závislost na fosilních palivech urychlením zavádění obnovitelných zdrojů energie, včetně větrné energie, geotermální energie a udržitelného biometanu, zejména zjednodušením povolovacích postupů, prováděním pravidelného posuzování vlivů na životní prostředí a vytvořením příznivého a předvídatelného právního prostředí. Postupně zrušit dotace na fosilní paliva. Reformovat pravidla pro vyrovnávací trh s energií a stanovování sazeb s cílem umožnit návratnost nákladů a optimální využití sítě a v případě potřeby modernizovat elektrizační infrastrukturu, včetně kapacity sítě a skladovací kapacity. Diverzifikovat dovoz fosilních paliv s cílem výrazně snížit závislost na Rusku, mimo jiné posílením spolupráce s ostatními členskými státy, v případě potřeby i v oblasti infrastruktury. Zlepšit energetickou účinnost, zejména v budovách, a pokračovat v úsilí o snížení celkové spotřeby plynu. Upravit stávající systém regulovaných cen energií tak, aby podporoval úspory energie a zároveň poskytoval cílenou podporu domácnostem s nízkými příjmy. Zintenzivnit politické úsilí zaměřené na poskytování a získávání dovedností potřebných pro zelenou transformaci.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně